

Ref .....

شماره : .....

Date .....

تاریخ : .....

بسمه تعالی

بیانیه

اقدامات لازم برای مواجهه با بارندگی انتهای فصل

استان گیلان با ۲۳۸ هزار هکتار اراضی شالیزاری دارای رتبه اول از نظر سطح زیرکشت برنج و رتبه دوم از نظر تولید برنج در کشور با میانگین سطح زیر کشت هر بهره‌بردار حدود ۰/۶ هکتار می‌باشد و معیشت بیش از ۳۰۰ هزار خانوار گیلانی وابسته به شالیکاری است. معمولاً شالیزارهای این استان دچار خسارت آب گرفتگی ناشی از باران‌های شدید انتهای فصل می‌شوند. در سال جاری در سه بازه زمانی ۱۳ تا ۱۵ مرداد، ۲۵ تا ۲۸ مرداد و ۱ تا ۴ شهریور سه بارندگی شدید زیان‌بار روی داد که مقدار آن به مراتب از بیش‌ترین بارندگی بلندمدت، بیش‌تر بوده است. جدول (۱) میزان بارندگی انتهای فصل در سال را نشان می‌دهد. بر اساس این جدول، بارندگی انتهای فصل کشت برنج در سال جاری در سطح جلگه استان گیلان ۱۸۵ درصد نسبت به بلند مدت و ۴۱۱ درصد نسبت به سال قبل بیش‌تر بوده است.

جدول ۱- میزان بارندگی انتهای فصل در سال (سازمان هواشناسی استان گیلان)

ردیف	شهرستان	بارندگی سال جاری	بارندگی سال گذشته	بارندگی بلند مدت	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	درصد تغییرات نسبت به بلند مدت
۱	تالش	۱۴۳	۲۴	۳۹	۴۹۶	۲۶۵
۲	کیاشهر	۱۰۲	۷	۴۰	۱۲۹۹	۱۵۵
۳	کشاورزی رشت	۶۷	۲۵	۳۵	۱۶۳	۹۲
۴	لاهیجان	۱۲۸	۴۰	۴۵	۲۲۱	۱۸۲
۵	رودسر	۱۹۴	۲۶	۳۹	۶۵۶	۴۰۵
۶	آستارا	۸۰	۸	۳۴	۸۵۱	۱۳۴
۷	انزلی	۱۳۷	۳۱	۵۸	۳۴۵	۱۳۶
۸	فرودگاه رشت	۹۳	۲۳	۴۱	۲۹۹	۱۲۶
۹	ماسوله	۹۴	۳۹	۳۵	۱۴۳	۱۷۰
۱۰	چیرنده	۱۴	۴	۵	۲۳۵	۲۲۰
۱۱	دیلمان	۲۲	۲	۷	۱۱۱۷	۲۳۷
۱۲	منجیل	۵	۰	۱	-	۴۲۰
	متوسط بارندگی در جلگه	۱۱۸	۲۳	۴۱	۴۱۱	۱۸۵
	متوسط بارندگی در استان	۹۰	۱۹	۳۲	۳۷۱	۱۸۵

جدول (۲) میزان خسارت‌های ناشی از بارندگی‌های انتهای فصل را در انتهای سال زراعی ۱۳۹۹ نشان می‌دهد. این بارش‌ها موجب پوکی دانه‌ها، خوابیدگی یا ورس، غرقاب شدن مزرعه و محصول در آب، تغییر رنگ دانه و کاهش بازارپسندی، افزایش هزینه برداشت، خشکاندن، تبدیل و افزایش ضایعات گردید.

Ref .....

شماره : .....

Date .....

تاریخ : .....

بسمه تعالی

جدول ۲- میزان خسارت بارندگی انتهای فصل در سال ۱۳۹۹ (سازمان جهاد کشاورزی استان گیلان)

ردیف	شهرستان	سطح زیر کشت (هکتار)	سطح بیمه شده (هکتار)	سطح خسارت دیده (هکتار)	سطح خسارت دیده دارای بیمه (هکتار)	برآورد مبلغ خسارت (میلیون ریال)
۱	آستارا	۳۲۰۰	۶۳۴	۲۰۶۲	۴۴۴	۶۳۷۲۸
۲	آستانه اشرفیه	۲۳۵۷۰	۲۹۰۰	۱۵۳۰۷	۲۰۳۰	۶۷۸۲۵۲
۳	املش	۳۵۰۰	۷۲۰	۲۵۴۸	۵۰۴	۳۳۴۴۶۹
۴	انزلی	۴۸۲۰	۹۱۸	۴۶۶۵	۶۴۳	۳۸۳۰۵۵
۵	تالش	۱۵۹۸۷	۲۰۵۰	۹۳۵۶	۱۴۳۵	۳۶۴۳۲۹
۶	رشت	۶۲۳۳۶	۱۴۱۵۰	۳۳۳۳۷	۹۹۰۵	۱۰۷۷۴۹۹
۷	رضوانشهر	۱۰۰۰۰	۲۸۷۱	۴۳۵۳	۲۰۱۰	۱۶۳۲۹۱
۸	رودسر	۱۰۷۰۰	۸۲۰	۵۸۵۶	۵۷۴	۳۸۱۵۹۹
۹	رودبار	۳۳۷۷	۶۲۴	۱۵۸۹	۴۳۷	۳۴۳۸۴
۱۰	سیاهکل	۴۴۳۴	۸۷۰	۳۳۲۲	۶۰۹	۱۸۴۱۲۰
۱۱	شفشفت	۱۴۳۳۰	۲۱۲۱	۸۹۰۳	۱۴۸۵	۲۷۴۵۷۳
۱۲	فومن	۱۳۸۷۰	۱۵۸۹	۱۰۵۳۷	۱۱۱۲	۲۶۸۲۹۷
۱۳	صومعه سرا	۲۷۹۷۲	۴۲۷۳	۲۱۹۸۰	۲۹۹۸	۱۳۳۹۵۹۶
۱۴	لاهیجان	۲۳۸۱۶	۲۵۵۸	۱۶۱۵۰	۱۷۹۱	۵۸۹۷۲۶
۱۵	لنگرود	۹۱۰۰	۱۳۷۱	۳۰۶۳	۹۶۰	۹۸۴۷۵
۱۶	ماسال	۷۰۰۰	۱۳۷۱	۵۴۴۹	۹۶۰	۱۵۶۱۷۹
مجموع		۲۳۸۰۱۲	۳۹۸۵۰	۱۴۸۴۷۷	۲۷۸۹۵	۶۳۹۱۵۷۲

با توجه به وقوع بارش‌های انتهای فصل تقریباً در بیشتر سال‌ها، توصیه‌ها و اقدامات مقابله با این بارندگی‌ها می‌تواند در پیش‌گیری و یا کم کردن خسارت‌ها، موثر باشد. اصلی‌ترین اقدامات برای مواجهه با این مشکل بزرگ در شالیزارهای استان گیلان، در پنج گروه به شرح زیر قابل تفکیک می‌باشد. بدیهی است اجرایی نمودن هر یک از این اقدامات نیازمند ورود، کمک و همکاری دستگاه‌های مختلف در سطح استان از جمله شرکت سهامی آب منطقه‌ای، شرکت بهره‌برداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی، سازمان جهاد کشاورزی، اداره کل هواشناسی، ستاد بحران، استانداری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌ها، شرکت‌های بیمه و به ویژه خود کشاورزان می‌باشد.

۱- توصیه‌ها و اقدامات زیربنایی

۱-۱- شناسایی مناطق آگیر استان متناسب با هر بارندگی از نظر مقدار، شدت و مدت بارندگی‌ها و تهیه نقشه-های مناطق مستعد آگیری به ازای هر بارندگی

Ref .....

شماره : .....

Date .....

تاریخ : .....

بسمه تعالی

۲-۱- توجه به زهکشی سطحی در سطوح بزرگ مقیاس به منظور ایجاد زیر بناهای لازم برای تخلیه سریع آب باران از شالیزارهای استان

۳-۱- لایروبی رودخانه‌ها و زهکش‌های اصلی در سطح شبکه آبیاری و زهکشی

۴-۱- ساماندهی سردهنه‌های آبیاری برای عدم هدایت آب به شالیزار در شرایط بارندگی

۵-۱- اصلاح مسیر نهرها و کانال‌های زهکشی و تدارک خروجی مناسب برای هر مزرعه

۶-۱- تدارک منابع آبی جایگزین مانند ایستگاه‌های پمپاژ و یا چاه‌های کم عمق در مناطقی که با ایجاد بست-های محلی از آب زهکش‌ها برای آبیاری استفاده شده و به طور کلی با ایجاد این موانع زهکش‌ها از اهداف اولیه خود خارج شده‌اند

۷-۱- مطالعه و احداث زهکش‌های زیرزمینی در اراضی آبیگر و باتلاقی

۸-۱- استفاده از زهکشی زیرزمینی کنترل شده با توجه به نقش آن در تخلیه رطوبت خاک، کاهش زمان خشک شدن زمین، افزایش تحمل پذیری خاک و ایجاد امکان توسعه کشت دوم

۹-۱- ایجاد پولدر و بهره‌گیری از زهکشی عمودی با ایجاد ایستگاه‌های پمپاژ در مناطق پایین دست شبکه آبیاری و زهکشی سفیدرود

۱۰-۱- مطالعه احداث نهرهای تخلیه آب از داخل کرت‌ها

۱۱-۱- کم کردن طول کرت‌های زراعی در زمان طراحی تجهیز و نوسازی در مناطق آبیگر به منظور کاهش زمان تخلیه آب

۱۲-۱- طراحی و اجرای سیستم‌های جداگانه جمع‌آوری آب‌های سطحی از مناطق روستایی غیرشالیزاری

۲- توصیه‌ها و اقدامات لازم در زمان کشت

۱-۲- تدوین تقویم زراعی متناسب با شرایط آب و هوایی، انتخاب رقم مناسب و کشت ارقام متنوع

۲-۲- تسطیح مناسب کرت‌ها به منظور افزایش سرعت تخلیه آب از مزارع

۳-۲- لایروبی و حذف علف‌های هرز از انهار و زهکش‌ها

۴-۲- استفاده مناسب از کودها به منظور مقابله با ارتفاع زیاد گیاه و پیش‌گیری از ایجاد ورس و خوابیدگی محصول

۵-۲- مکان‌گزینی مناسب، کشت ارقام زودرس برنج در کرت‌های پایین دست که به سبب دوره کشت کوتاه‌تر

امکان استفاده از این کرت‌ها را برای تخلیه آب‌های مازاد ناشی از بارش‌های انتهایی فصل مهیا می‌سازد

Ref .....

شماره : .....

Date .....

تاریخ : .....

بسمه تعالی

۳- توصیه‌ها و اقدامات در مرحله داشت

- ۱-۳- کنترل آبیاری از زهکش‌ها
- ۳-۳- ادامه مبارزه با علف‌های هرز در زهکش‌ها
- ۴-۳- حذف استفاده بی مورد از کود سرک
- ۵-۳- تدارک خروجی‌های مختلف برای مزارع به منظور سرعت بخشیدن به تخلیه آب از مزارع
- ۶-۳- تنظیم برنامه آبیاری برای تطبیق آخرین آبیاری با زمان خشکاندن مزرعه در زمان برداشت به منظور خالی نگه داشتن مزرعه در زمان بارندگی

۴- اقدامات لازم در زمان برداشت

- ۱-۴- برچیدن بندها و سازه‌های انحراف آب به مزارع در سطح کانال‌های اصلی و فرعی آبیاری و زهکشی
- ۲-۴- قطع آبیاری و اقدام به خشکاندن مزارع در زمان مناسب به منظور خالی نگه داشتن مزرعه در زمان پیش-بینی بارندگی
- ۳-۴- معرفی، تدارک و تهیه ماشین‌آلات مناسب برای برداشت
- ۴-۴- احداث جاده‌های دسترسی مناسب برای تردد ماشین‌آلات در سطح مزرعه به منظور افزایش سرعت برداشت
- ۵-۴- حفر نهرهای کوچک در داخل مزرعه برای تخلیه سریع آب
- ۶-۴- برش ساقه‌ها در ارتفاع مناسب در برداشت با دست و دروگر برای جلوگیری از تماس دانه با آب موجود در کف مزرعه

۵- اقدامات لازم پس از برداشت

- ۱-۵- خشکاندن سریع شلتوک برداشت شده به صورت دستی و خشک کردن دسته‌های شالی در مزرعه
- ۲-۵- معرفی روش‌های سریع خشکاندن شلتوک و توسعه کاربرد دستگاه‌های تشخیص رطوبت
- ۳-۵- در نظر گرفتن فضاها و عمومی برای خشک کردن شلتوک در مناطق روستایی و شهری
- ۴-۵- اقدامات حمایتی بیمه‌ای و جبران خسارت